

2. základní škola, Rakovník, Husovo náměstí 3

Preventivní plán školy

V Rakovníku 26. 6. 2024

Zpracovala: Mgr. Dagmar Herinková

2024/2025

OBSAH

1. Úvod, výchozí stav	s. 2
2. Aktivity školy	s. 3
3. Preventivní plán školy	s. 3
3.1. Cíle	s. 3
3.2. Hlavní směry působení	s. 3
3.3. Prostředky Preventivního plánu školy	s. 4
3.4. Úkoly pedagogických pracovníků	s. 6
3.5. Případy související s neomluvenou absencí a záškoláctvím - postup školy	s. 8
3.6. Případy rizikového chování – postup školy	s. 8
3.7. Finanční zajištění	s. 8
3.8. Dotazníková šetření	s. 8
3.9. Seznam dostupné literatury	s. 8
3.10. Seznam základních právních předpisů a dokumentů v preventivní oblasti	s. 9
3.11. Program proti šikanování	s.10
3.12. Seznam a adresář zařízení a institucí zabývajících se primární prevencí	s.12
3.13. Důležitá telefonní čísla a kontakty	s.12
4. Nepovinné předměty a zájmové útvary v roce 2023 / 24	s.13
Přílohy	s.14
Evaluace MPP za školní rok 2023 / 2024	s.28

Preventivní plán pro 2. základní školu, Rakovník, Husovo náměstí 3

1. ÚVOD

Preventivní plán je na 2. zš Rakovník součástí koncepce zaměřené na výchovu k zdravému životnímu stylu, předcházení rizikovému chování a odhalování rizikového chování žáků. Zahrnuje výchovné a vzdělávací působení v oblasti školní i mimoškolní. Definuje hlavní cíle a směry působení, prostředky k dosažení cílů, úkoly a postupy. Plán je určen pro žáky 1. - 9. ročníku. Je připraven variabilně, aby mohlo docházet k případným změnám a doplnění.

Výchozí stav

Hlavní budova školy s modernější přístavbou se nachází v centrální části města Rakovník, v rohu hlavního náměstí a v těsné blízkosti parku a kostela. K ní patří ještě menší budova ležící na protější straně náměstí, vzdálená od té hlavní asi 200 m. Tu navštěvují žáci prvních a druhých tříd. Obě hlavní budovy jsou z konce 19. století. Úskalím školy jsou relativně malé učebny na početné třídy. Družina je od školy vzdálená asi 500 m, nachází se v parku.

Rakovník je menším městem s bohatou tradicí pivovarnictví. Část regionu byla a stále je proslulá pěstováním chmele. Severozápadní část Rakovnicka bývala součástí tzv. Sudet, německého pohraničí, po válce vysídleného a chudšího. Jihovýchod je lesnatý, převažuje zemědělský charakter oblasti.

Ve školním roce 2024/2025 se ve škole vzdělává 710 žáků (počet se velmi blíží limitu školy 730), družina je naplno vytižená, v sedmi odděleních ji navštěvuje 175 žáků především prvních až třetích tříd. Škola má celkem 15 tříd na 1. stupni a 13 na 2. stupni. Na 2. stupni jsou čtyři třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Výuka v 1. - 9. ročníku probíhá dle školního vzdělávacího programu „Otevřená kniha“. Většina žáků bydlí v Rakovníku, zhruba čtvrtina dojíždí z menších obcí našeho regionu.

K nejčastějším problémům, které jsou s žáky řešeny, patří oblast slušného chování a respektování školních pravidel, duševního zdraví, trávení volného času a rekreace, sociální zdatnosti. S tím jsou spojené problematické vzájemné vztahy mezi vrstevníky a záškoláctví. U všech věkových kategorií žáků se občas potýkáme s agresivitou, verbální i fyzickou.

V posledních letech zaznamenáváme výrazný nárůst psychických potíží žáků, trápí je úzkosti různého druhu, často spojené s problémem sebepřijetí, sebejistoty a s autoagresivním chováním – sebepoškozováním i poruchami příjmu potravy. Děti se velkou část svého volného času pohybují ve virtuálním světě, na sociálních sítích. Jako další problém se tak jeví nadužívání elektroniky obecně. S tím je spojený předčasný přístup k závadným videím, kyberšikana a vznikající závislost na hrách, videích, sociálních sítích. Povrchní a často zvrhlá virtuální komunikace se nemůže rovnat kvalitou té reálné, se kterou mají potíže. Velký počet dětí také nerozumí svým emocím a neumí je dobře zvládat.

V oblasti návykových látek je vyšší počet dětí, které experimentují s nikotinovými sáčky a elektronickými cigaretami. Zvláště tzv. vaping je v posledním roce na vzestupu. S cigaretou nebo vapkou se seznamují už ve věkové skupině 10 – 16 let, někdo i dříve, požívat alkohol zkoušejí už ve věkové skupině 13 – 15 let, v našem regionu je tradičně velmi častá konzumace piva. Mnozí žáci podceňují návykovost a škodlivost alkoholu a kouření.

Stále se mezi dětmi objevuje i konzumace produktů konopí. Zdá se, že tvrdé drogy jsou mírně na ústupu, o to větší oblibě se těší lehké a běžně dostupné návykové látky (kratom, HHC-P, HHC-O, ...). Snižuje se věková hranice dětí s prvními experimenty s drogou. Děti občas donášejí některé návykové látky do areálu školy a na školní akce.

V posledních letech vzrostl počet dětí s nezdravým denním režimem, s nedostatkem spánku a bez pravidelného jídla, děti navíc často konzumují energetické nápoje a černou kávu.

V tomto roce bychom chtěli výrazně posílit preventivní aktivity na podporu vztahů, emoční inteligence a asertivního jednání na 1. stupni. Na 2. stupni bychom rádi navázali na témata z prvního stupně, navíc pak podpořili zdravý životní styl a zodpovědný přístup k sobě samému. Se začátkem školního roku vstupuje v platnost regulace používání mobilních zařízení o přestávkách na druhém stupni. Na prevenci a řešení těchto problémů se podílejí dále zmíněné prostředky, postupy a úkoly.

2. AKTIVITY ŠKOLY

Školní řád stanoví postoj školy, možné postupy a sankce v souvislosti s rizikovým chováním žáků. Pozornost je věnována ochraně zdraví žáků a jejich důstojnosti, zajištění jejich bezpečí, vyloučení možnosti manipulace a konzumace návykových látek v areálu školy a na školních akcích. Školní řád nově reguluje užívání digitálních zařízení o přestávkách a na školních akcích k předcházení jejich nadužívání. Konkretizuje také postup školy při porušení výše uvedených zásad. Se školním řádem jsou na začátku každého školního roku seznámeni jak žáci, tak i vyučující.

Žáci, učitelé a rodiče mají možnost přístupu k informacím a materiálům, které se týkají problematiky prevence (užitečné webové adresy, telefonní čísla, literatura, časopisy, ...). Jsou k dispozici u metodika prevence, výchovné poradkyně, na webových stránkách v záložce Prevence, na nástěnkách v prostoru školy i v každém učitelském kabinetu. Prostřednictvím vedení školy, metodika prevence, SRPD, výchovné poradkyně a třídních učitelů probíhá komunikace s rodičovskou veřejností (postoje a postupy školy, výsledky dotazníkových šetření, ...). Škola nabízí rodičům osvětovou činnost v oblasti rizikového chování žáků a zdravého životního stylu. Vyučující jsou seznamováni na pedagogických radách s novou legislativou a metodikou, novými zkušenostmi a poznatky v oblasti prevence a výsledky dotazníkových šetření prováděných u žáků. Preventivní plán školy mají k dispozici v tištěné podobě v ředitelně, u metodika prevence a v elektronické podobě na příslušném serveru. Stejně jako žáci mají pedagogičtí pracovníci možnost zúčastnit se besed se zástupci Policie České republiky, Probační a mediační služby ČR a dalších institucí.

Škola vytváří podmínky pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže prostřednictvím nepovinných předmětů a zájmových útvarů. Usiluje o diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže. K prezentaci a propagaci preventivních aktivit škola využívá regionálního tisku a školních webových stránek www.2zsrako.cz.

Škola spolupracuje s Policií České republiky jak v oblasti preventivní, tak represivní. Garantem preventivních aktivit je metodik prevence Mgr. Dagmar Herinková. Ve spolupráci s výchovnou poradkyní a školní psychologkou zajišťuje poskytování poradenských služeb a zprostředkování poradenských služeb specializovaných preventivních a poradenských zařízení. Sleduje konkrétní podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých. Spolupracuje především s ředitelem Mgr. Zdeňkem Brabcem, výchovnou poradkyní Mgr. Irenou Fuksovou a třídními učiteli. Vyučující začleňují ve svých předmětech do výuky prvky výchovy k zdravému životnímu stylu a sociálních dovedností.

3. PREVENTIVNÍ PLÁN

3.1.Cíle

Dlouhodobé

- výchova ke zdravému a zodpovědnému životnímu stylu
- výchova k toleranci a respektu
- rozvoj a podpora sociální zdatnosti žáků

Střednědobé

- další vzdělávání školního metodika prevence
- zapojování rodičovské veřejnosti do spolupráce se školou v jejích preventivních aktivitách
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů
- zajišťování široké nabídky volnočasových aktivit

Krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- finanční zajištění preventivních aktivit ve školním roce 2024/25
- týmová spolupráce pedagogických pracovníků participujících na přípravě a realizaci preventivní strategie školy na další období
- rozšíření povědomí učitelů a žáků o smyslu a významu práce metodika prevence

3.2. Hlavní směry působení

Primární prevence je zaměřena na oblast:

- a) agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví
- c) závislostní chování, užívání návykových látek, i závislosti nelátkové (netolismus, gambling, workoholismus)
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- e) psychické potíže, autoagresivní chování a spektrum poruch příjmu potravy
- f) negativní působení sekt
- g) sexuální rizikové chování
- h) rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech traumatických zážitků - domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

V našich podmínkách:

- zvyšování odolnosti žáků vůči rizikovému chování obecně
- snižování rizik a vlivů, které narušují zdravý vývoj žáků
- programový a cílevědomý postup školy v oblasti postojové, informativní i represivní ve směru k žákům a pedagogickým pracovníkům
- primární prevence – peer programy
- sekundární prevence – časná intervence
- vytváření a podporu kladných vztahů v třídních kolektivech
- oblast slušného chování a vyjadřování žáků
- nebezpečí některých riskantních volnočasových aktivit
- vytváření příjemného pracovního prostředí, zájem o problémy žáků, pomoc při jejich řešení, zkvalitnění povědomí o možnostech pomoci ve škole i mimo ni
- v rámci snahy o všestranný rozvoj žáků směřovat k utváření jejich pozitivního hodnotového systému, pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, k toleranci a respektu k lidem a jejich názorům
- rozvoj sociálních dovedností
- rozvoj komunikačních dovedností – řešit problémy, konflikty, vhodně reagovat na stres
- práce s emocemi

6 – 12 let

- zprostředkovat základní informace o návykových látkách a jejich působení na lidský organizmus
- vliv médií a reklamy (realita x reklamní lži)
- přispět k utváření dovedností, jak čelit negativním vlivům vrstevníků, asertivní jednání
- přispět k pochopení významu přátelství a pomoci druhým, významu spolupráce
- vést k umění vypořádat se se zklamáním a odmítnutím, poznat svoje emoce
- péče o zdraví, vliv návykových látek na organizmus člověka, pozitivní a negativní vliv léků
- bezpečné chování v dopravě, bezpečný internet
- finanční gramotnost

13 – 15 let

- sebezpoznaní a sebezpřijetí, umět požádat o pomoc
- seznámit s působením návykových látek na organismus, zdůraznit nebezpečí legálních drog
- seznámit s právními důsledky jakéhokoli protizákonného chování a jednání
- schopnost předvídat následky určitého jednání, posilovat zodpovědnost
- přispívat k pochopení významu vzdělávání, vzájemné pomoci a spolupráci

- připomínat nebezpečí nelátkových závislostí
- programy na eliminaci mezilidské nesnášenlivost, posilovat lidskoprávní povědomí, prosociálnost
- poukázat na manipulativní praktiky médií a reklam
- vést žáky k finanční gramotnosti
- schopnost zvládnání zátěžových situací, práce s emocemi, návody řešení
- péče o zdraví a o své tělo, o pozitivním a negativním vlivu léků
- prevence rizikového sexuálního chování,

3.3. Prostředky Preventivního plánu školy

Vztah učitel – žák

Nezbytné je budování vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem, zájem o žáka, podněcování dialogu s ním. Učitel je při řešení problémů otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, metodikem prevence i psychologem. Také se snaží pochopit žáka, porozumět jeho problémům a být mu nápomocný, uplatňovat trauma respektující přístup.

Skupinová práce

Žáci ve vyučování často spolupracují. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje vzájemnou komunikaci žáků, žáků a pedagogů, podporuje rozvoj příslušných kompetencí. Žáci se učí vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Učí se umění empatie.

Projektové vyučování

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat. Je to důležitý prvek prevence šikany mezi žáky.

Projekt Adaptační kurz s peer programem pro žáky 6.ročníku

(realizace – září 2024, peer aktivisté, třídní učitelé, asistenti pedagoga, metodik prevence)
Adaptační kurz s programem primární protidrogové prevence a zdravého životního stylu. V rámci adaptačního kurzu žáci absolvují seznamovací techniky, rozvíjejí své komunikativní dovednosti, vytvářejí a upevňují pozitivní vztahy uvnitř třídního kolektivu a s třídním učitelem prostřednictvím her, skupinové práce, kooperativního učení, sportovních aktivit a pobytu v přírodě. Náplní programu prevence je vedle budování dobrých vztahů ve třídě také téma závislostního jednání, metody odmítání, pozitivní alternativy a základů první pomoci. Peer program je na naší škole realizován od školního roku 1996/1997.

Projekt Malá policejní akademie

(realizace – září 2024 až červen 2025, Policie ČR, PMS ČR, lektor prevence, metodik prevence)

Komplexní program prevence rizikového chování žáků 1. a 2. stupně. Je připraven a realizován ve spolupráci s Policií ČR a Probační a mediační službou ČR. Série besed pro žáky 1. a 2. stupně na téma šikana, kyberšikana, návykové látky, šikana a kriminalita, trestní odpovědnost mladistvých.

Projekt Kočičí zahrada

Projekt Kočičí zahrada je program primární prevence, který je realizován v 1. a 2. třídách ve spolupráci s třídními učiteli a ŠMP. Rozvíjí sociální dovednosti dětí a skládá se z několika témat (např. téma přátelství, spokojenosti, spolupráce, férového jednání, odolnosti vůči tlaku skupiny, ...).

Nabídka volnočasových aktivit

Jako velmi důležitá je vnímána možnost trávit volný čas dětí a mládeže v prostředí a kolektivu, kde je vhodně formován hodnotový systém mladého člověka. Mimo to jsou zde rozvíjeny charakterové vlastnosti, které pomáhají člověku překonávat různé životní překážky a problémy, jež mohou přímo či zprostředkovaně souviset se společensky nežádoucími jevy. Konkrétně usilujeme o širokou nabídku sportovních, kulturních, uměleckých, vzdělávacích aktivit v rámci nepovinných předmětů, kurzů a kroužků nabízených školou, školní družinou a ve spolupráci s DDM Rakovník a ostatními rakovnickými základními školami, které jsou realizovány v prostorách školy a školní družiny a personálně většinou zajištěny z řad našich vyučujících a vychovatelek. Usilujeme o neustálé rozšiřování nabídky především pro žáky na 1. stupni, u kterých pravidelná účast na těchto aktivitách dává možnost získání trvalého zájmu. Příspěvkem k tomu je v oblasti tělesné výchovy a sportu práce Centra sportu AŠSK ČR při naší škole a zapojení do společného projektu 1., 2. a 3. základní školy v Rakovníku zaměřeného na rozvoj spolupráce těchto subjektů, rozšíření nabídky volnočasových aktivit žáků a prohloubení meziškolních žakovských vztahů, který je finančně podporován městem Rakovník (viz příloha č. 3).

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou na škole vítáni. V průběhu školního roku se snažíme vytvářet příležitosti pro rozličné formy spolupráce s nimi. Na prvním stupni jsou zváni k čtenářským setkáním a tvořením s dětmi, každoročně pro ně a veřejnost pořádáme vánoční jarmark, v minulém roce se uskutečnil i jarní jarmark v rámci projektu finanční gramotnosti ve čtvrtých třídách. Již tradičně škola pořádá vánoční koncert a jarní koncert. Postupně třídní učitelé využívají možnosti tzv. tripartit jako alternativy třídních schůzek. V minulém školním roce se mohli zúčastnit přednášky o aktuálních návykových látkách pořádané ve spolupráci s Policií ČR a organizací Magdaléna a přednášky na téma sebepoškození pořádanou organizací SOFA. Školu mají možnost navštívit i během Dne otevřených dveří.

Řád školy

Působení v rámci výchovných a ostatních předmětů

Vycházíme z cílů základního vzdělávání formulovaných školským zákonem – rozvoj tvořivého myšlení, řešení problémů, účinná komunikace a spolupráce, ochrana fyzického a duševního zdraví, prosociálnost, ohleduplnost a tolerance k jiným lidem, hodnotám, kulturám, poznání svých schopností a možností a jejich uplatnění při rozhodování a plánování.

Na prvním stupni je problematika zařazována především v rámci bloku Výchova ke zdraví, v předmětech prvouka, přírodověda, vlastivěda, čtení, Snahou učitelů bude rozvíjet komunikativní dovednosti dětí, schopnost vyjadřovat své názory, řešit problémy.

Na druhém stupni se především jedná o prvky sociálního učení, výchovy k zdravému životnímu stylu, řešení konfliktů, stresových situací a další. Tyto jsou součástí hlavně občanské a rodinné výchovy, dále dějepisu, přírodopisu, výtvarné výchovy, tělesné výchovy a chemie, ve kterých žáci získávají řadu informací, dovedností a jsou formovány jejich postoje. Vyučující pracují s tematickými plány, které jsou koncipovány na základě ŠVP „Otevřená kniha“ (viz příloha č. 1).

Besedy, výchovné a preventivní pořady (viz příloha č. 3 a 4)

Svůj význam mají také besedy, výchovné a preventivní pořady, které naše škola bude i nadále organizovat ve spolupráci s Policií České republiky, DDM Rakovník, PMS ČR a dalšími institucemi a agenturami. Námětem jsou témata návykových látek, trestné činnosti mládeže, šikanování, bezpečného a slušného chování a extremismu. Jsou určeny žákům prvního i druhého stupně.

Spolupráce s odbornými a dalšími institucemi, které se podílejí na prevenci rizikového chování a řešení problémů souvisejících s nimi

- rodina (zákonný zástupce), výbor SRPD
- Pedagogicko-psychologická poradna Rakovník – Mgr. R. Nikolau
- Odbor školství MÚ – Ing. T. Kapsa

- Odbor sociální péče MÚ – Mgr. L. Kejla
- Policie České republiky – V. Cafourková
- Centrum psychologicko-sociálního poradenství – Mgr. R. Benýšek, Mgr. J. Kosinová
- Probační a mediální služba ČR – Ing. P. Ullrichová
- ostatní rakovnické školy

Kontakt s rodiči (zákonnými zástupci) a příslušnými institucemi je vždy zajištěn ve spolupráci metodika prevence, třídních učitelů, výchovné poradkyně a vedení školy.

3.4. Úkoly pedagogických pracovníků

Ředitel, vedení školy

- koordinovat, pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat preventivní činnost
- spolupracovat s rodiči a institucemi, které se podílejí na preventivních aktivitách
- v rámci možností usilovat o zajištění finančních prostředků určených na aktivity
- ve spolupráci s třídními učiteli, metodikem prevence a výchovnou poradkyní řešit přestupky proti řádu školy, které souvisí s rizikovým chováním
- zajišťovat informovanost a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování
- vést evidenci základních právních předpisů a norem, metodických pokynů a dalších důležitých materiálů

Metodik prevence ¹

- spolupracovat s vedením školy při plnění jeho úkolů
- poskytovat vyučujícím a žákům odbornou pomoc a radu
- zajišťovat a zprostředkovávat potřebnou literaturu, propagační, audiovizuální materiál, kontakty
- koordinovat postup při zjištění rizikového chování
- informovat vedení školy a pedagogický sbor a rodičovskou veřejnost o nových poznatcích a zkušenostech z oblasti prevence
- účastnit se školení a seminářů s preventivní tematikou

Výchovná poradkyně

- zejména spolupracovat s rodiči (zákonnými zástupci) a pedagogicko-psychologickou poradnou při řešení problémů, které souvisí s rizikovým chováním
- účastnit se školení a seminářů s preventivní tematikou
- spolu s metodikem prevence působit jako styčný pracovník mezi žáky a učiteli, spolupracuje s vedením školy, metodikem prevence, vyučujícími, rodiči a ostatními institucemi, je styčným pracovníkem pro žáky školy, poskytuje jim prvotní poradenské služby.

Třídní učitelé

- a) spolupracují se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci preventivního plánu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- b) motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbají na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporují rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- c) zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a jsou garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- d) získávají a udržují si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí

¹Viz Příloha č. 3/II vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Všichni pedagogičtí pracovníci by měli

- neustále aktualizovat své poznatky a informace z oblasti prevence rizikového chování
- v rámci DVPP se účastnit akcí zaměřených na problematiku primární prevence
- v rámci možností svého vyučovacího předmětu řešit problematiku alkoholu, cigaret, ostatních návykových látek, šikanování, kriminality, záškoláctví a dalších projevů rizikového chování žáků
- v rámci možností svého předmětu zavádět do vyučování prvky etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, preventivní výchovy
- klást důraz na lidská a občanská práva a povinnosti, úctu k lidskému životu, toleranci, respekt k odlišnosti
- působit na žáky vlastním příkladem, být důslední
- neopomíjet a nepřecházet veškeré příznaky a projevy rizikového chování, či rodícího se problému
- spolupodílet se na řešení výše zmíněných problémů s vedením školy, metodikem prevence, výchovnou poradkyní a příslušnými institucemi

3.5. Případy související s neomluvenou absencí a záškoláctvím - postup školy²

3.6. Případy rizikového chování – postup školy³

3.7. Finanční zajištění

Materiálně je realizace kroužků zajištěna z části školou, z části finančními příspěvky žáků, prostředky Centra sportu přidělenými AŠSK ČR a z grantu města Rakovníka. V případě nepovinných předmětů školou. Finanční odměna pro vyučující a vedoucí je poskytována školou, DDM, CS AŠSK a z grantu města Rakovníka. Náklady na DVPP hradí škola. Adaptační kurz s peer programem je financován z prostředků přidělených škole na základě předloženého projektu v rámci grantového řízení města Rakovníka a částečně i finančními příspěvky žáků.

3.8. Dotazníková šetření

Jsou prováděna pravidelně od školního roku 1997/98 napříč celou školou. Výsledky dotazníků naznačují, jaké potřeby naši žáci mají, reflektují jejich spokojenost a zkušenosti s návykovými látkami. (viz příloha č. 2). Jejich prostřednictvím diagnostikujeme stav v oblasti rizikového chování a hodnotíme účinnost prevence ve škole. Dotazníky nám také pomáhají při přípravě a realizaci jednotlivých preventivních aktivit. Se závěry dotazníkových šetření jsou seznamováni učitelé, žáci, rodičovská i ostatní veřejnost (školní sněm, výbor SRPD, třídní schůzky, výroční zpráva, web).

3.9. Seznam dostupné literatury

Literatura

Prevence rizikového chování ve školství, Michal Miovský a kol.
Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, Michal Miovský a kol.
Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi, Michal Miovský a kol.
Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících, Michal Miovský a kol.
Dítě v ohrožení, P.Pöthe, GG, 1996
Bolest šikanování, M.Kolář, PORTÁL, 2001
Výchova k toleranci a proti rasismu, Tatjana Šišková (ed.), PORTÁL, 2008
DROGY, Co bychom o nich měli vědět, M.Borník, Themis, 2001
Prevence není nikdy dost, Mgr.J.Bártová, Sportpropag, 1996

²Viz Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví MŠMT č.j. 780/2024-1 (k dispozici všem pedagogům školy na elektronické nástěnce).

³Viz Krizový plán školy (k dispozici všem pedagogům školy v tištěné podobě i na elektronické nástěnce).

Nejlepší praxe školních programů prevence kriminality, E.Havrdová (ed.), Centrum pro veřejnou politiku, 2009
Jak překonat problémy s alkoholem vlastními silami, MUDr.K.Nešpor CSc., Sportpropag, 1996
Držte si své děti, G. Neufeld, G. Maté, Peoplecomm, 2023
Tělo sčítá rány, Bessel van der Kolk, Jan Melvil publishing, 2021
Sebepoškozování. Aktuální přehled diagnostiky, prevence a léčby, A. Platznerová, Galén, 2021
Spektrum poruch příjmu potravy, H. Papežová, Grada 2010
Anorexie, bulimie a psychogenní přejídání: Interdisciplinární a transdiagnostický pohled, H. Papežová, Mladá fronta, 2018
Digiděti, J. Kršňák, Jota, 2023

Zásady efektivní prevence, Klinika adiktologie
Manuál bezpečné školy, L. Sladký, T. A. Brečka a kol., Asociace bezpečná škola
Zdravý životní styl. Výchova ke zdraví, E. Madárová, Fortuna, 2004
Programy primární prevence – Všeobecná, selektivní a indikovaná primární prevence, Prevcentrum
Jak předcházet užívání drog?, nzip.cz
Závislost na tabáku: prevence, nzip.cz
INTERVENCE PEDAGOGA. Rizikové chování ve školním prostředí, mvcr.cz
KONSENT, prevence sexuálního násilí a kybernásilí pro školy
Rodiče, děti a jejich problémy: sborník studií, kolektiv autorů, Sdružení Linka bezpečí, 2011.
Práva jsou pro všechny!, Nadace Naše dítě, 2003

Bulletin Národní protidrogové centrály
Časopis Prevence

- další brožury a informační materiály pro žáky, rodiče, učitele a spolupracovníky na vrstevnickém programu

3.10. Seznam základních právních předpisů a dokumentů v preventivní oblasti

~ Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027
~ Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky "Zdraví pro všechny v 21. století" (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)

~ Zákony

- č. 561/2004 Sb. (Školský zákon)
- č. 563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících)
- č. 383/2005 Sb. (změna 106/2002) o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních)
- č. 379/2005 Sb. (o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami)

~ Vyhlášky

- č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (soubor pedagogicko-organizačních informací č.j. 12295/2005-20)

~ Metodické pokyny (doporučení), předpisy a dokumenty

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.1149/2016
- Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.11423/99

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 291/2010-28
- Metodické doporučení k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování č.j.780/2024-1
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j. 37014/2005-25
- Metodické doporučení k bezpečnosti žáků a studentů ve školách a školských zařízeních: Minimální standard bezpečnosti č.j. 1981/5015-1
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků č.j. 43301/2013
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách, únor 2014
- Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25884/2003
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j. 11691/2004-24
- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb. o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků č. 239/2015 Sb

~ Podklady školy

- Školní řád (Klasifikační řád)
- Preventivní plán školy
- Krizové plány
- Zápisy z jednání při řešení přestupku - lékař, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, pedagogická rada, Policie ČR atd.

3.11. Program proti šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem – agresorem, nebo skupinou žáků vůči jedinci - oběti či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Podoby šikanování jsou:

1. přímá podoba šikany:
 - fyzické útoky v podobě bití
 - vydírání
 - loupeže
 - poškozování věcí
 - slovní útoky v podobě nadávek
 - pomluvy
 - vyhrožování
 - ponižování
 - sexuální obtěžování až zneužívání
 - kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace
2. nepřímá podoba šikany
 - demonstrativní přehlížení
 - ignorování žáka či žáků

- ostrakismus

Šikanování má ve svých projevech různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana)
- fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti)
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany

Společný postup při řešení šikanování

První kroky při objevení šikany:

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální případně konfrontační rozhovory se svědky (nekonfrontovat oběť a agresora, a svědky s agresory!)
5. Zajistit ochranu obětem
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
7. Realizace vhodné metody
 - a) metoda usmíření
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
8. Třídní hodina
 - a) efekt metody usmíření, posouzení společného úsilí
 - b) oznámení o potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
 - potřeba informovat rodiče, že se ve třídě vyskytla šikana, kterou škola řešila;
 - u metody usmíření možno na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany schůzka mimořádná
11. Práce s celou třídou
Prevence
 - pracuje se na ozdravění třídy
 - nastaví se nová funkční pravidla třídy
 - sledování třídy (dbáme na bezpečné klima)
 - školní výlet nebo adaptační pobyt pro stmelení kolektivu

Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu.

Zvláštnosti kyberšikany – anonymita

- čas (útoky se šíří mnohem rychleji, probíhají bez přestávek)
- místo (agresor může provést útok odkudkoliv)
- proměna profilu agresora a oběti (pro útok není nutná fyzická, psychická či sociální zdatnost, podmínkou provedení útoku je „kybergramotnost“ a její úroveň)

Při řešení kyberšikany je nutná spolupráce ŠMP a TU s odborníkem IT.

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.

Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

3.12. Seznam a adresář zařízení a institucí zabývajících se primární prevencí

Centrum drogové prevence a krizové pomoci
Kladno, Kročehlavská 49, tel.: 312 682 177, linka důvěry: 312 684 444

Adiktologická dorostová ambulance Kladno, Jana Palacha 1643, tel.: 601 075 750

Komunitní edukační centrum MAJÁK – centrum primární prevence
Kutná Hora, Čáslavská 1/3, www.sancedetem.cz

Pražské centrum primární prevence
Praha 2, Rumunská 1, www.prevence-praha.cz

Centrum primární prevence Prev – centrum
Praha 6, Meziškolská 1120/2, tel.: 242 498 335 (prevence), 242 498 334 (pro děti a mládež)

Triangl – Terapeutické středisko pro dítě a rodinu
Chelčického 842, 130 00 Praha 3-Žižkov, tel. 281 863 620

Prak – prevence, poradenství
Brodského 1673/13, Praha 4, tel.: 775 204 207, 775 204 206

3.13. Důležitá telefonní čísla a kontakty

Poruchy příjmu potravy – www.anabell.cz

Zdravá výživa – www.viscojis.cz

Duševní zdraví – www.nevypustdusi.cz

- www.nepanikar.eu

- www.blaznis-no-a.cz

- www.narovinu.net

- www.dzda.cz

- www.nudz.cz

- www.societyforall.cz

Sebepoškozování - www.vzkazynatele.cz

Násilí – www.centrumlocika.cz

Kyberšikana – www.e-bezpeci.cz

Návykové látky – www.drogy-info.cz

- www.magdalena-ops.cz

Alkohol – www.pobavmeseoalkoholu.cz

Kouření – www.bez cigaret.cz

Kriminalita – www.bkb.cz

Extremismus, šikana, krádeže – www.sancedetem.cz
Záškoláctví – www.socialni-zaclenovani.cz
Sebevraždy – www.sebevrazdy.cz
Smrt blízkého - www.poradna-vigvam.cz
Smrt dítěte – www.dlouhacesta.cz
SOS centrum Diakonie – www.jsmesvami.diakonie.cz
Virtuální asistenční centrum pomoci - www.tvhasici.cz
Psychologické konzultace online – www.delamcomuzu.cz
Terapeutická centra – www.modredvere.cz
Terapie online – www.hedepy.cz, www.terapie.cz
Linka důvěry (Kladno): 312684444
Linka vzkaz domů: 800111113
Rodičovská linka: 606021021

Bezplatné anonymní linky pro první pomoc v nesnázích:

- Linka pomoci obětem a domácího násilí 116 006
- Linka důvěry 222580697 nonstop
- Linka bezpečí 116 111 nonstop – www.linkabezpeci.cz
- Linka pro rodinu a školu 116 000 nonstop
- Linka první psychické pomoci – 116 123 nonstop
- Linka důvěry Centra krizové intervence 284 016 110
- Linka důvěry dětského krizového centra 241 484 149 - www.ditekrize.cz
www.elinka.internetporadna.cz

4. Nepovinné předměty a zájmové útvary 2023/2024

- ✓ Pěvecký sbor 1. stupně – Mgr. L. Martínková
- ✓ Pěvecký sbor 2.stupně – A. Kodymová
- ✓ Čtenářský klub Klubíčko – 1. stupeň – Mgr. J. Šváchová
- ✓ Hra na zobcovou flétnu – H. Bortová
- ✓ Výtvarný kroužek, 2. st. – A. Vorbachová
- ✓ Klub zábavné logiky a deskových her – 3. třída – Mgr. P. Suk
- ✓ Klub ICT – Mgr. T. Lüftner
- ✓ Tvořivý kroužek- 1. st.- ruční práce a keramika – Mgr. D. Herinková, R. Pavlisová
- ✓ Anglický jazyk pro žáky 1. a 2. ročníku – M. Houbová
- ✓ Dětská jóga – Mgr. M. Šnebergerová
- ✓ Klub komunikace v cizím jazyce – Mgr. B. Erteltová
- ✓ Přírodovědný klub – Mgr. M. Lüftnerová
- ✓ Inovativní vzdělávání – Mgr. M. Fukárková, Mgr. J. Šváchová

Sportovní kroužky společného projektu rakovnických škol 2024/2025

- ✓ Společný projekt rakovnických zš – širší nabídka volnočasových sportovních aktivit – 1. st. – atletika, basketbal, badminton, 2. st. – florbal, volejbal, basketbal, badminton

Příloha č. 1 Témata participující na problematice rizikového chování

Ročník	Předmět	Téma	Časový plán
1.	<i>Prvouka</i>	Člověk a zdraví Dopravní výchova	školní rok
2.	<i>Prvouka</i>	Člověk a návykové látky Člověk a zdraví	školní rok
3.	<i>Prvouka</i>	Správná výživa Prevence nemocí a úrazů Návykové látky a zdraví	školní rok
4.	<i>Přírodověda</i>	Návykové látky Výchova ke zdraví	školní rok
5.	<i>Čj – sloh, čtení Přírodověda</i>	Návykové látky Výchova ke zdraví Šikana a jiné formy násilí	školní rok
6.	<i>Občanská a rodinná výchova</i>	Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, Aserktivní chování, Prosociálnost, Pohyb v rizikovém prostředí, Sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích	školní rok
7.	<i>Občanská a rodinná výchova</i>	Konflikty v mezilidských vztazích Problémy lidské nesnášenlivosti Šikana a jiné projevy násilí Komunikace se službami odborné pomoci Dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích Poškozování lidských práv Auto-destruktivní závislosti, Mediální svět Spolupráce, slušnost, mezilidská komunikace, zodpovědné chování	školní rok
8.	<i>Občanská a rodinná výchova Přírodopis</i>	Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací, práce s emocemi Rizikové chování Sexuální výchova, prevence v oblasti pohlavních chorob Zdravý životní styl, duševní hygiena	školní rok
9.	<i>Občanská a rodinná výchova</i>	Právo Životní perspektivy	školní rok

Příloha č.2

Dotazník k porozumění potřebám a pohodě žáků 1. a 2. tříd (2023 – 24) - vyhodnocení

1/ Těšíš se do školy?

Vždy – 70 žáků (56%)

Většinou – 38 žáků (31%)

Někdy – 24 žáků (19%)

Nikdy - 1 dítě

2/ Jak se mezi dětmi ve třídě cítíš?

Radostně – 98 žáků (79%)

Unaveně – 34 žáků (27%)

Smutně – 16 žáků (13%)

Ustrašeně 2 žáci

Nazlobeně 2 žáci

3/ Máš ve třídě kamarády?

Ano mám – 109 žáků (88%)

Někdy ano někdy ne - 23 žáků (19%)

Ne nemám - 1 žák

Dotazník k porozumění potřebám žáků 3. – 5. tříd (2023 – 24)

1. Těšíš se do školy?

- ano vždy – 30 žáků (15%)
- většinou – 64 žáků (32%)
- jen někdy – 88 žáků (44%)
- nikdy – 18 žáků (9%)

2. Jak se ve své třídě nejčastěji cítíš?

- Radostně – 43 žáků (22%)
- Spokojeně – 126 žáků (64%)
- Smutně – 10 žáků (5%)
- Unaveně – 62 žáků (31%)
- Nervózně -24 žáků (12%)

3. Co ti ve škole dělá radost?

- nejčastěji uváděný je čas s kamarády, pak pohyb, na třetím místě rukodělné aktivity a tvoření, jen 5 dětí uvedlo učení se novým věcem

4. Je něco, co by ve třídě změnil/a, aby ses cítil/a lépe?

- více času tráveného venku -81 žáků (41%)
- více prostoru pro odpočinkové aktivity – 58 žáků (29%)
- možnost více spolupracovat se spolužáky – 50 žáků (25%)
- méně úkolů – 50 žáků (25%)
- lepší vzájemné vztahy – 35 žáků (18%)

Některé děti dále připsaly, že je stresují špatné známky, velké a časté testy, nelíbí se jim hluk a křik, uvítaly by klidové zóny, hry, také se tam objevila možnost být na telefonu o přestávkách.

5. Máš ve třídě kamaráda?

- ano mám jich více – 176 žáků (89%), - mám jednoho – 23 žáků (12%)
- nemám, snažím se ho najít – 1 žák, -nemám a nevádí mi to – 1 žák

6. Ublížel ti někdo ve třídě po delší dobu?

- ne – 114 žáků (58%)
- ano – posmíváním – 37 (19%), nadávkami – 30 (15%), pomlouváním 26 (13%), vylučováním z aktivit – 10 (5%), pošťuchováním 26 (13%)

Dotazník „spokojenost“ – 6. – 9. třídy (2023 – 2024)

1. Jak jsi ve škole celkově spokojen/a?

Velmi spokojen/a 40 (15%)
Spíše spokojen/a 150 (57%)
Spíše nespokojen/a 60 (23%)
Velmi nespokojen/a 9 (4%)

2. Jak jsi spokojen/a se svými studijními výsledky?

Velmi spokojen/a 40 (15%)
Spíše spokojen/a 148 (57%)
Spíše nespokojen/a 59 (23%)
Velmi nespokojen/a 11 (5%)

3. Cítíš se být oblíben/á mezi svými spolužáky?

Velmi oblíben/á 16 (6%)
Spíše oblíben/á 135 (52%)
Spíše neoblíben/á 91 (35%)
Velmi neoblíben/á 14 (5%)

4. Jsi spokojený/á se svým životem mimo školu?

ano, jsem	160 (61%)
ne, cítím se osaměle	42 (16%)
ne, je toho na mě moc	63 (24%)
ne, nejsem vrstevníky přijímán/á, jak bych chtěl/a	18 (7%)
ne, nejsem se sebou spokojený/á	39 (15%)
ne, jsem vyčerpaný/á	51 (20%)
ne, často se nudím	22 (8%)
ne, nevidím v ničem smysl	30 (12%)
ne, myslím, že nikoho nezajímám	40 (15%)
ne, mám stále z něčeho strach	35 (14%)

5. Pocítil/a jsi v poslední době nepříjemné chování ze strany svých spolužáků vůči své osobě? (mimo sociální sítě)

Ne	170 (65%)
Ano, občas se mi posmívají (různé narážky)	72 (28%)
Ano, často mě zesměšňují a ubližují mi slovně, ne fyzicky	14 (5%)
Ano, téměř denně mě ubližují, občas i fyzicky	3 (1%)

6. Čelil/a jsi někdy nepříjemnému chování přes sociální sítě?

ano, kdysi	87 (33%)
ano, čelím mu	16 (6%)
ne	154 (59%)

7. Setkal/a ses někdy s nevhodným obsahem (závadná videa, pornografické, násilné, aj. příspěvky) na sociálních sítích?

ano	146 (56%)
ne	111 (43%)

8. Máš vlastní zkušenost se sebepoškozováním?

ano mám a trápí mě to	23 (9%)
ano, ale už nad tím mám kontrolu	42 (16%)
ne nemám	193 (74%)

9. V jakém kolektivu se cítíš nejlépe?

V partě mimo školu	129
V kolektivu spolužáků	96
Mezi lidmi se stejnými zájmy (kroužky, sport)	94
V rodině	120
Nejlépe se cítím sám	65

10. Míváš často špatnou náladu bez vnější příčiny?

Nikdy	49
Zřídka (asi jednou měsíčně)	90
Poměrně často (tak jednou týdně)	83
Velmi často (v podstatě denně)	37

11. Řekl/a bys, že tvé vztahy s rodiči jsou:

dobré	155
spíše dobré	63
spíše špatné	30 (12%)
špatné	11 (5%)

12. Pokus se odhadnout, kolik času denně trávíš s mobilním telefonem nebo jinou elektronikou?

asi 1 - 2 hodiny	54 (21%)
asi 3-4 hodiny	118 (46%)
spíše víc jak 5 hodin	86 (33%)

13. Pokus se odhadnout, kolik hodin v pracovním týdnu spíš?

více než 8 hodin denně	80
asi 7 - 6 hodin denně	140
5 a někdy méně hodin denně	38 (15%)

Dotazník „návykové látky“ pro 6. – 9. třídy (2023 – 2024)

1. Jaký je tvůj vztah ke kouření (vapování)?

Nekouřím vůbec	240
Kouřím při výjimečných příležitostech	19 (6%)
Kouřím denně	11 (4%)
Kouřil(a) jsem, ale už nekouřím	26 (9%)
Kouřím, chtěl(a) bych přestat, ale nedaří se mi to	7 (2%)

2. V kolika letech jsi začal(a) kouřit (vapovat)?

Nekouřím	240
Před dosažením 10 let	8
Mezi 10 - 13 lety	35
Mezi 13 - 16 lety	20

3. Proč jsi začal(a) kouřit (vapovat)?

Nekouřím	240
Jsem v partě, kde se kouří	7
Z nudy	4
Cigareta mě zbavuje nervozity, měl(a) jsem problémy	15
Chtěl(a) jsem to zkusit	32
S cigaretou si připadám lépe, "jsem cool"	4

4. Zkoušel(a) jsi někdy užít následující látky?

alkohol včetně piva	195 (64%)
černou kávu	97
Extázi	10
Hašiš	5
Heroin	9
Kokain	12
LSD	7
Lysohlávky	9
Marihuanu	15
Pervitin	10
prášky na spaní	30
ředidla a rozpouštědla (čichání)	9
steroidy (látky podporující růst svalové hmoty)	7
Tabák	37
HHC	24
energetické nápoje, (Prime, ...)	181 (60%)
Kratom	17
nikotinové sáčky "lyfty"	29

5. Co by tebe osobně mohlo přimět k užití návykové látky?

Přizpůsobení se kamarádům, partě	46
Neschopnost odmítnout, když mě přemlouvají	32
Příklad sourozence	17
Zvědavost	118
Protest proti okolnímu světu	11
Hledání zvláštních prožitků	19
Nuda	25
Velmi smutná nálada, úzkost	50
Krizová situace, problémy ve škole, doma, s kamarády, ...	53
Nic	145

6. Nabídl ti někdo návykovou látku?

Nikdo	141
Kamarád mimo školu	77
Někdo ze školy	39
Sourozenec	6
Cizí člověk	23
Zajímám se sám (sama)	14

7. Opil(a) jsi se někdy?

ano 56 (18%)

ne 246

8. Myslím si, že množství informací, které mám o návykových látkách

je dostatečné	177
moc toho nevím, ale vím, kde hledat	39
moc toho nevím a nevím, kde hledat, rád bych věděl(a) víc	6
moc toho nevím a ani mě to nezajímá	77

Stručné zhodnocení dotazníků – s. 2 -Výchozí stav, s.28 - Evaluace

Příloha č. 3

Preventivní programy realizované ve školním roce 2023-2024

Název programu	Beseda se zástupcem BESIP
Typ programu	Specifická prevence, beseda
Charakteristika programu	Bezpečná hra, pohyb po chodníku, přechodu, přecházení silnice, viditelnost v dopravě, semaforey, dopravní značky
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	2.A, 2.B, 2.C
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Doplňuje každoroční dopoledne na dopravním hřišti s dopravním policistou
Termín	4 - 5. 9. 2023
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Návazný program protidrogového vlaku
Typ programu	Specifická prevence, interaktivní
Charakteristika programu	Problematika závislostí a zodpovědnosti k vlastnímu zdraví a životu
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	7.A, 7.B, 7.C
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Navazuje na „Protidrogový vlak“
Termín	18.10. 2023
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Kočíčí zahrada
Typ programu	Specifická prevence, rozvoj sociálních dovedností, dramatizace příběhu
Charakteristika programu	Vztahy v kolektivu, přátelství, kamarádství, odmítání druhého, základy asertivity
Realizátor	Mgr. Dagmar Herinková
Počet žáků v programu (třídy)	2.A
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Rozvíjení vztahů v třídním kolektivu
Termín	2. 11. 2023
Zodpovědná osoba	Mgr. D. Herinková, Mgr. Ilona Weisová

Název programu	Mimořádná událost aneb bezpečně na silnicích
Typ programu	Specifická prevence, interaktivní
Charakteristika programu	Bezpečný pohyb ve městě, křižovatky, přecházení silnice, viditelnost v dopravě, semaforey, dopravní značky, zodpovědné chování
Realizátor	Policie ČR

Počet žáků v programu (třídy)	4.A, 4.B, 4.C
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Doplňuje každoroční návštěvy dopravního hřiště s dopravním policistou
Termín	2. 9. 2023
Zodpovědná osoba	prap.Veronika Cafourková

Název programu	Jak na emoce
Typ programu	Specifická prevence, beseda
Charakteristika programu	Strom duchů, svět emocí a jak jim rozumět
Realizátor	Mgr. Dagmar Herinková
Počet žáků v programu (třídy)	6.D (19)
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Práce s emocemi
Zodpovědná osoba	Mgr. Dagmar Herinková

Název programu	Na vlně emocí
Typ programu	Etické dílny, interaktivní
Charakteristika programu	Ovládnání vlastních emocí a rozvíjení empatie
Realizátor	Hope4Kids
Počet žáků v programu (třídy)	6.D
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Upevnění práce se svými emocemi a schopnosti porozumět druhým
Zodpovědná osoba	Ing. Lucie Brabcová
Termín	14.2. 2024

Název programu	Buďme kamarádi
Typ programu	Etické dílny, interaktivní
Charakteristika programu	Posílení komunikace, ohleduplnosti a schopnosti čelit tlaku vrstevníků
Realizátor	Hope4Kids
Počet žáků v programu (třídy)	Družina
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Podpora kamarádství a hezkých vztahů v kolektivu, prevence šikany a agrese
Zodpovědná osoba	Ing. Lucie Brabcová
Termín	7.2. 2024

Název programu	Jak se chránit v nebezpečných situacích
Typ programu	Etické dílny, interaktivní
Charakteristika programu	Osvojení základních vzorců bezpečného chování, zvládnání stresových situací, schopnost rozhodování
Realizátor	Hope4Kids
Počet žáků v programu (třídy)	Družina
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Chování v nebezpečných situacích a

	schopnost přivolat si pomoc je podporována i v hodinách prvouky
Termín	17.4. 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Lucie Brabcová

Název programu	Bezpečná cesta domů
Typ programu	Specifická prevence, beseda
Charakteristika programu	Jak se správně chovat na silnicích a křižovatkách
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	2.A, 2.B, 2.C
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Návaznost na besedu se zástupcem BESIP
Termín	14.3. 2024
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Psycholog ve škole
Typ programu	Specifická prevence, skupinový, interaktivní
Charakteristika programu	Posílení vztahů v kolektivu, vykročení z komfortní zóny, spolupráce
Realizátor	Mgr. Viktor Polák -psycholog
Počet žáků v programu (třídy)	7.A
Počet hodin	3
Návaznost na cíle pp	Podpora vzájemných vztahů
Termín	15.3. 2024
Zodpovědná osoba	Mgr. Viktor Polák, Mgr. Dagmar Herinková

Název programu	Kam chceš dojít
Typ programu	Specifická prevence, skupinový, beseda
Charakteristika programu	Prevence závislosti na návykových látkách
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	8.A, 8.B, 8.C
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Návazná spolupráce s vězeňskou službou
Termín	20.3. 2024
Zodpovědná osoba	Milan Hornof, Policie ČR

Název programu	Šikana
Typ programu	Policie ČR, interaktivní
Charakteristika programu	Prevence vzájemného psychického i fyzického ubližování
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	3.A, 3.B, 3.C
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Vzájemná podpora hezkých vztahů i v průběhu běžné výuky
Termín	22.4.2024
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Moc slova
Typ programu	Etické dílny, interaktivní
Charakteristika programu	Posílení komunikace, zodpovědnosti za své chování, zvládnání konfliktních situací a vlastních emocí
Realizátor	Hope4Kids
Počet žáků v programu (třídy)	7.C
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Rozvoj sociálních dovedností akcentovaný v tomto roce na hodinách ORV
Termín	17.5. 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Lucie Brabcová

Název programu	Jak překonat starosti ve škole
Typ programu	Etické dílny, interaktivní
Charakteristika programu	Prevence šikany, agresivity, komunikační dovednosti, spolupráce a respektování pravidel
Realizátor	Hope4Kids
Počet žáků v programu (třídy)	5.B
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Smysl školní docházky, respektování pravidel, úsilí o pohodové soužití ve třídě
Termín	17.5. 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Lucie Brabcová

Název programu	Protidrogový vlak
Typ programu	Specifická prevence, film, dotazník
Charakteristika programu	Prevence závislosti na návykových látkách, zodpovědnost za své zdraví a život
Realizátor	Revolution train
Počet žáků v programu (třídy)	6.A, 6.B, 6.C, 6.D
Počet hodin	3
Návaznost na cíle pp	Filmová projekce podporující preventivní protidrogový program realizovaný na adaptačních kurzech
Termín	28.5. 2024
Zodpovědná osoba	Tým Revolution train, Mgr. Dagmar Herinková

Název programu	Trestní odpovědnost
Typ programu	Specifická prevence, skupinový, beseda
Charakteristika programu	Základní orientace v trestním právu, rizicích spojených s nezodpovědným chováním
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	8.A, 8.B, 8.C
Počet hodin	2

Návaznost na cíle pp	Zodpovědné chování akcentováno i na hodinách ORV v 8. i 9. ročníku
Termín	5.6. 2024
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Bezpečný internet
Typ programu	\specifická prevence, interaktivní
Charakteristika programu	Prevence kyberšikany, seznámení s riziky digitálního prostředí
Realizátor	Policie ČR
Počet žáků v programu (třídy)	4.A, 4.B, 4.C
Počet hodin	1
Návaznost na cíle pp	Podpora nových pravidel používání mobilních telefonů o přestávkách na naší škole, předcházení jejich nadužívání dětmi
Termín	19.6. 2024
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Kočí zahrad – zvědavost a tajemství
Typ programu	Nespecifická prevence, rozvoj sociálních dovedností, dramatizace příběhu
Charakteristika programu	Příběh o zodpovědnosti
Realizátor	Mgr. Daniela Ilbergová
Program určen pro	1.A
Počet hodin	2
Návaznost na cíle pp	Vztahové dovednosti
Termín	21.6. 2024
Zodpovědná osoba	Mgr. Daniela Ilbergová

Název programu	Trendy v nových návykových látkách
Typ programu	Přednáška pro učitele a rodiče
Charakteristika programu	Seznámení s novými návykovými látkami populárními mezi mládeží, jejich účinky a riziky
Realizátor	Magdaléna o.p.s. ve spolupráci s Policií ČR a Městskou knihovnou Rakovník
Program určen pro	Rodiče a učitelé
Počet hodin	3
Návaznost na cíle pp	Podpora rodičů a učitelů v orientaci v této problematice
Termín	21. 11. 2024
Zodpovědná osoba	prap. Veronika Cafourková

Název programu	Jak reagovat v tématu záměrného sebepoškození
Typ programu	Přednáška pro učitele a rodiče

Charakteristika programu	Příčiny, formy a cesty pomoci v problematice sebepoškození
Realizátor	SOFA ve spolupráci s 2. zš Rakovník a Městskou knihovnou Rakovník
Program určen pro	Rodiče a učitelé
Počet hodin	3
Návaznost na cíle pp	Podpora rodičů a učitelů v orientaci v této problematice
Termín	12.6. 2024
Zodpovědná osoba	Mgr. Irena Fuksová

Příloha č. 4

Plánované preventivní programy pro žáky na školní rok 2024 - 2025

1. ročník	Kočíci zahrada (tajemství/zvědavost, spokojenost/problémy, přátelství/vyčlenění) Bezpečnost v dopravě (Policie ČR)
2. ročník	Kočíci zahrada („fair play/podvod, spolupráce/tlak skupiny) Bezpečnost na silnicích (Policie ČR)
3. ročník	Kočíci zahrada – (tlak skupiny/vlastní názor) ED – vztahy v rodině Prevence šikany (Policie ČR)
4. ročník	ED – Jak překonat starosti ve škole, Jak zvládnout svoje emoce Bezpečný internet (Policie ČR), Finanční gramotnost (projekt)
5. ročník	ED – Jak správně užívat IT a média Jak zvládnout svoje emoce, Asertivní jednání
6. ročník	Adaptační kurz – vztahy, prevence na závislosti, první pomoc, Práce s emocemi, Protidrogový vlak s návazným programem v 7. tř. (Policie ČR), E – bezpečí, ED – Pohoda a klídek bez tabáčku
7. ročník	Vztahy, finanční gramotnost, mediální svět, prevence mezilidské nesnášenlivosti obecně (xenofobie, rasismus, extremismus, šikana, ...), E- bezpečí ED – Vážíš si svého těla, nebo ho zneužíváš?
8. ročník	ED – Předsudky a kritické myšlení, Trestní odpovědnost, Kam chceš dojít (Policie ČR)
9. ročník	ED – Sex, láska, vztahy, Morální bludiště

Plánujeme také zapojení do programu Nadace České spořitelny Den pro školu a projekt finanční gramotnosti.

EVALUACE PREVENTIVNÍHO PLÁNU ZA ŠKOLNÍ ROK 2023 / 2024

Ve školním roce 2023 / 2024 se v září uskutečnil adaptační kurz pro žáky 6. ročníků. Kurzu se zúčastnili i třídní učitelé, ŠMP a peči (žáci 8. a 9. ročníku, kteří byli vybráni na základě dotazníkového šetření a kteří prošli na začátku školního roku proškolením od ŠMP). Adaptační kurz proběhl v kempu Jahodový les v Jesenici. Na kurzu měli žáci možnost lépe se poznat a seznámit mezi sebou i se svými pedagogickými pracovníky, absolvovali programy primární prevence, zabývali se tématy šikany, kyberšikany, návykových látek, a vyzkoušeli si techniku odmítání a prošli si základy poskytnutí první pomoci.

V průběhu školního roku jsme se v třídách snažili realizovat preventivní programy vlastními aktivitami, ve spolupráci s Policií ČR, organizací Hope4kids a dalšími organizacemi. V některých případech jsme pomocí preventivního programu řešili aktuální problém ve třídě a na něj pak navázali v další práci s žáky.

V květnu žáci 6. a 7. ročníků navštívili Protidrogový vlak (Revolution train). Vzhledem k pozitivní zpětné vazbě máme zájem o účast na tomto projektu i v budoucnu. Za přínosný považujeme i návazný program primární prevence realizovaný Policií ČR.

V průběhu roku proběhl ve spolupráci s Policií ČR každoroční projekt s názvem Malá policejní akademie. Jde o komplexní program prevence rizikového chování žáků 1. a 2. stupně. V druhých třídách si žáci prošli programem zaměřeným na bezpečnost v dopravě. Ve třetích třídách se zabývali šikanou, ve čtvrtých kyberšikanou a bezpečným internetem. V 7. ročníku se žáci věnovali tématu návykových látek a v 8. ročníku tématu trestní odpovědnosti mladistvých. Vzhledem k pozitivním reakcím ze strany žáků máme v úmyslu v tomto bloku primární prevence pokračovat i v následujících letech.

V červnu 2024 proběhlo dotazníkové šetření. Žáci celé školy vyplňovali písemně nebo elektronicky dotazníky zaměřené na jejich potřeby (1. stupeň), spokojenost a závislosti (2. stupeň). Vyhodnocení dotazníku viz příloha č. 2. Z odpovědí žáků pro nás vyplynulo, že bychom se v budoucnu v rámci adaptačního kurzu a v rámci výuky měli ještě více zaměřit na téma zdraví a zdravého rozvržení dne, téma zvládání emocí a podpory vzájemných vztahů. Na druhém stupni je potřeba navázat na prevenci prvního stupně a zaměřit se na problematiku rizikového chování. Naším cílem je i zvýšit informovanost žáků o pomocných kontaktech v případě potřeby. Plánujeme vybavit chodby i učebny infografikami a užitečnými kontakty. V neposlední řadě chceme vést žáky k vědomému užívání digitálních technologií a nastavujeme regulace spolu s osvětou a prevencí, která pomůže zabránit nadužívání mobilních telefonů o školních přestávkách. Pokusíme se zařadit více projektových dnů, které by byly pro žáky zážitkem i poučením.